

Čudné veci

Niektoré javy v mediálnom priestore sú naozaj zvláštne.

Neoverené informácie z internetu sa multiplikujú toľkokrát, až sa pre verejnosť napokon stávajú pravdou.

Posunutú parafrázovanie povedaného slúži ako argumentácia pre komentáre.

Z internetu „sa prevezme“ obrázok konkrétneho dieťaťa zo zahraničia a použije sa ako ilustračná snímka. Beztriestne.

Redakcia spojí vo fotomontáži portrét celebrity s nahým telom inej ženy a s výkrikom „Erotické fotografie!“ láka z titulnej strany čitateľov, aby sa pohoršovali do vôle.

V reprezentatívnej novinárskej súťaži získava cenu príspevok, ktorý odborníci pasovali za odstrašujúci vzor manipulácie a nekorektnosti.

Podľa renomovaného publicistu nečlen SSN nemusí dodržiavať náš etický kódex. Akoby súbor etických zásad nemal byť súčasťou profesionality – každej profesie...

Ako sa zbaviť čudných vecí vo svete médií? Okrem samoregulácie prostredníctvom tlačovej rady, okrem nového zákona (na príprave ktorého sa podieľame) si to žiada vytvorenie protiváhy k tej informácii, ktorá sa správa ako ktorýkoľvek iný tovar. Média predsa nemôžu byť len formou biznisu, novinári nemôžu byť len dodávateľmi. Chce to štátnu mediálnu politiku a systém podpory tlače. Výsledok sa nedostaví zajtra, ale je šancou na pozdvihnutie stavovskej cti novinárov.

predsedníčka SSN

priezvisko.meno@ssn.sk

Nová služba SSN pre členov

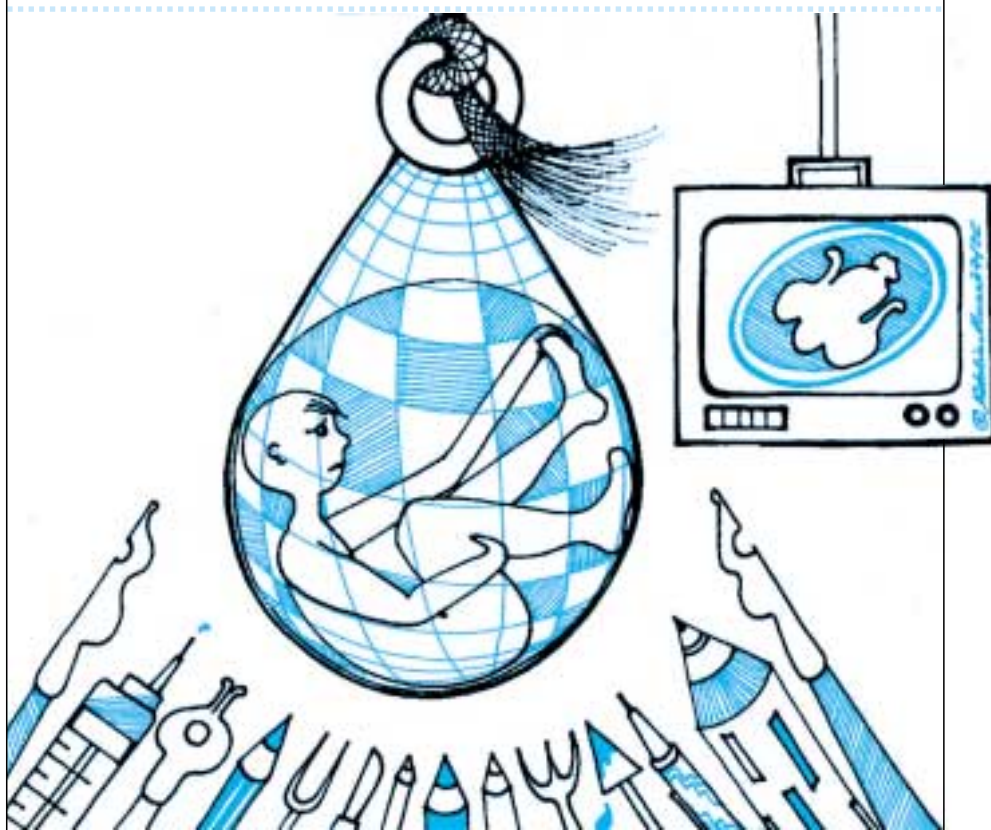
Elektronickú adresu v tvare uvedenom v titulku môže využívať každý člen SSN, ktorý o to požiada. Veľkosť schránky je 10 MB. Obráťte sa na Kanceláriu SSN telefonicky (02/5441 2206) alebo cez sekretariat@ssn.sk a clenke@ssn.sk. Do dvoch pracovných dní bude vaša nová e-mailová adresa aktívna. Spôsob prístupu do schránky nájdete na internetovej stránke www.ssn.sk v rubrike Aktuality pre členov Sekcie pre členov, do ktorej sa treba prihlásiť. (Prihlasovacie meno a heslo vám poskytneme na telefonných číslach Kancelárie SSN.) (red)

PREČÍTAJTE SI...

Ohlasy a polemiky s. 3, 6

Téma mesiaca o Programe SSN s. 4, 5

Dvakrát o slovenčine s. 7

Globálna mediálna pasca. Karikatúra Natália Murat-Oravcová

Zaspatý a dlhodobo popletená

Karel Ilja Dvořák

Je ťažké čosi pridávať k návrhu programu Slovenského syndikátu novinárov. Je to dvojnásobne problematické, ak dôverne poznám spôsob, vývin, výsledok aj potenciálne dôsledky tvorby stratégie, a ak, povedzme, žijem sklamanie na hranici privátnej rezignácie, že diskusiu, ako má – novinárom vlastná a pre novinárov určená – profesijná organizácia vyzerá, čo chceme a potrebujeme, že rozpravu vôbec (!) treba provokovať, že ona nie je všednou súčasťou života novinárskej organizácie. Že ani vrcholné grémiá SSN neviesli podstatnú tému do programového novinárskeho „hmýrenia“, ba ani len náznak nejakej silnejšej oponentúry. A je to štvornásobne smutné aj preto, že sa identicky opakuje proces tvorby programu spred snemu siedmeho.

Ak je to tak, a nič ma nepresvedča, že vnútri organizácie je to inak, (vonkajší obraz SSN je, spravodlivo treba uznať, iný ako pred tromi rokmi), potom by som mal či mohol byť spokojný, že sme predložili dokument, ku ktorému akosi niet veľmi čo dodať, ale – ako píše klasik – život je inde. Alebo skutočne platia slová kolegiov novinárov, nateraz nečlenov SSN, ktorými mediálne zaušikujú nielen syndikát – „zaspatý a dlhodobo popletená“ (píšu šéfk, myslia azda organizáciu) a ešte aj inak sa o nás vyjadrujú v „kvázi“ vtipných sentenciách editoriálov a komentárov? Bár by zabudli, vo svätej prostote a horlivosti, že to nebol nik iný ako práve syndikát, kto nimi spracovávanú tému slobody tlače zodvihol v reálnom čase z chodníka a ukázal na ňu kvalifikovane v ostrom závane starých čias. (pokračovanie na s. 5)

Rokovalo Predstavenstvo SSN

Aj v programe májového zasadnutia Predstavenstva SSN bola ťažiskovým bodom príprava 8. snemu: schválenie harmonogramu prác v príprave písomných materiálov na snem, príprava časového harmonogramu výročných schôdzí klubov, výročných konferencií, schôdzí ZO SSN resp. schôdzí členov na jednotlivých pracoviskách či v okresoch a stanovenie kľúča na voľbu delegátov.

Členovia P SSN schválili záväzné termíny, zodpovedných funkcionárov a široko rozdiskutovali alternatívy predvolebných schôdzok a kľúča na voľbu delegátov. Najbližšie kolégium podľa názorov, ktoré odzneli, pripraví defini-

tívny návrh a ten prerokuje zasadnutie P SSN 21. júna.

V ďalšom schválili prítomní výsledky hospodárenia SSN a stav Sociálneho fondu za I. štvrtrok, ako aj rozpočet RO SSN v Banskej Bystrici (ako súčasť celkového rozpočtu SSN a ostatných RO, schváleného na predchádzajúcom zasadnutí).

Po informácii o potrebe doplnenia Právnej komisie P SSN predstavenstvo schválilo navrhovaných: J. Alnera, J. Ivantyšyna a Š. Hrčku. Návrh postupu realizácie prvého ročníka Novinárskej súťaže syndikátu a členov porôt bude predložený Kolégiu.

Milan Černák

Z 26. zasadania Tlačovej rady SR

Tlačová rada SR na svojom 26. zasadnutí rokovala o sťažnosti navrhovateľky D. L., hovorkyne Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny na porušenie zásad novinárskej etiky uverejnením článku pod názvom Úrady práce riadi futbalový rozhodca zo dňa 15. 3. 2007 v týždenníku *Žumál* č. 1/2007 a rozhodla, že uverejnením článku došlo k porušeniu čl. I Kódexu novinárskej etiky SSN, pokiaľ ide o povinnosť novinára informovať čo najobjektívnejšie, podávať informácie v ich pravom kontexte, bez skresľovania a zámčovania súvislostí a za toto konanie adresuje odporcovi **upozornenie**. Rada sa stotožnila s názorom, že obsah uverejneného článku mohol v čitateľovi vyvolať dojem, že na miesto generálneho riaditeľa bola vybraná odborné nespôsobilá osoba. Pokiaľ je pravdivé tvrdenie navrhovateľa, že J. Š. nie je poradcom generálneho riaditeľa, v článku je uvedený nepravdivý údaj a žiadosť o uverejnenie opravy je opodstatnená. Ani záver článku, že riaditeľmi úradov sa stali ľudia bez potrebnej kvalifikácie, vyvolaný iba zo skutočnosti, že podľa zmeneného zákona nemuseli prejsť výberovými konaniami, nemožno považovať za objektívny a pravdivý.

Rada rokovala o sťažnosti na porušenie zásad novinárskej etiky uverejnením článku pod názvom V parkoch nevedia, kto príde o prácu zo dňa 17. februára 2007 v denníku *Pravda* navrhovateľa Ing. P. L., riaditeľa Štátnych lesov Tatranského národného parku. Uviedol, že nepravdivými údajmi v tomto článku sú vety: „V Tatranskej Lomnici, naopak, zostáva centrála Štátnych lesov TANAPu, ktorá má tristo zamestnancov. Lesníci napriek šetreniu v štáte prepúšťať nemusia.“ Podľa navrhovateľa ide o informácie poškodzujúce dobré meno ich organizácie. Rada konštatovala, že tým došlo k porušeniu čl. I Kódexu novinárskej etiky SSN

a za toto konanie adresuje odporcovi **upozornenie**.

Rada rokovala o sťažnosti na porušenie zásad novinárskej etiky uverejnením článkov Čakajú nás pokuty a inkvizitórsky úrad zo dňa 13. 3. 2007 a Pofidérny predaj zo dňa 21. 3. 2007 v denníku *Plus jeden deň* navrhovateľa J. B. z Ministerstva kultúry SR, smerujúcej proti denníku. V článku Čakajú nás pokuty a inkvizitórsky úrad boli poskytnuté informácie v rozpore so stanoviskom MKSR a materiálom k pripomienkovému konaniu, a to najmä pokiaľ ide o platenie koncesionárskych poplatkov. Tlačová rada preto denníku adresovala **upozornenie**. V článku Pofidérny predaj je nepochybné, že je minimálne jednostranný, ak už aj nie v niektorých častiach vyslovene nepravdivý. Preto Rada denníku udelila **pokarhanie**. V prípade oboch článkov mali zástupcovia denníka *Plus jeden deň* možnosť predložiť Rade skutočnosti, z ktorých by vyplývalo, že jeho tvrdenia boli pravdivé, ale ju nevyužili.

V sťažnosti J. A. z Nitry na skresľovanie skutočnosti v denníku *Pravda* v rubrike SMS Ring s vyznačením jej časti obsahujúcej názor na prípad vraždy Cervanovej, podľa ktorého „Keby vrahovia Ludmily Cervanovej ešte stále nebehali na slobode, mohol byť prípad už dávno uzavretý. Emil Matejka, Revúca,“ ide podľa názoru navrhovateľky o nepravdivé informácie, poškodzujúce dobré meno jej syna a rodiny. Rada **nekonštatovala porušenie** Kódexu novinárskej etiky SSN. Ide o názor čitateľa v anekete prostredníctvom SMS správ a nie o článok vytvorený redaktorom odporcu.

Okrem prerokovania sťažností diskutovali členovia Rady s podpredsedom AONE Jozefom Dukesom o možnostiach zvýšenia etiky v slovenských médiách.

Ferdinand Tisovič
tajomník TRSR

Príprava snemu sa týka všetkých členov

Aj vy sa najradšej venujete filozofovaniu o tom, aký by syndikát mal byť a čo všetko by ešte mohol – pri pive, víne či kávičke? Môžete tak urobiť v kruhu svojich kolegov aj oficiálne na predsnemovom stretnutí medzi 2. septembrom a 20. októbrom. (Čo neznamená, že by ste sa mali vzdať diskusie o programe a o členských príspevkoch na www.ssn.sk – prihlásiť sa treba evidenčným číslom, ktoré na požiadanie oznámi Kancelária SSN v Bratislave, heslom je číslo preukazu.) Tie budú tentoraz organizované trochu ináč ako pred minulými snemami:

1. Zmena sa týka predovšetkým Bratislavy. Tam, kde je na pracovisku aspoň toľko členov SSN, čo prstov na rukách, navrhujeme urobiť schôdzu priamo v redakciách, vydavateľstvách či v médiu. Prípadne aj na inom vhodnom prístupnom mieste.
2. Na týchto stretnutiach sa môžu zúčastniť aj členovia SSN na voľnej nohe, ktorí s redakciou pravidelne spolupracujú. Vhodné je to najmä vtedy, ak títo voľní novinári de facto k redakcii patria a pracujú (takmer výlučne len pre ňu).
3. Tam, kde je členov menej, vytvoríme skupiny členov pre tzv. združené schôdze. Kritériom tentoraz nebude periodicita, ale obsahové zameranie periodika (pokiaľ to bude možné). Z toho vyplynie, že svojich delegátov si budú osobitne voliť napr. internetové periodiká či módna tlač. Tu sa nám vidí najjednoduchšie stretnúť sa v Dome novinárov.
4. Okrem voľby delegátov na 8. snem by z týchto stretnutí mali vziť aj návrhy kandidátov na predsedu SSN, do predstavenstva a kontrolnej rady či členov budúcich komisií predstavenstva a redakčnej rady.
5. Predstavenstvo bude delegovať na tieto schôdze svojich členov.
6. Podobný program budú mať aj výročné schôdze klubov.

V najbližšom čísle *Fórumu* uverejníme termíny a miesta predvolebných stretnutí. Privítali by sme však, keby sa nám bez meškania (hned teraz!) ozvali tí členovia, ktorí v poslednom čase (odvtedy, ako zaplatili členský príspevok a potvrdili údaje o svojom pracovisku či postavení) zmenili miesto alebo svoj status (voľný novinár, publicista, senior) a informovali nás o tom.

Máte pochybnosti, či ste podľa kritérií SSN voľným novinárom alebo publicistom (tu nejde o to, či ste spravodajcom alebo publicistom): voľný novinár venuje novinárskej práci aspoň 50 percent svojho pracovného času a má z nej aspoň 50 percent príjmov. Publicista má iné ako novinárske zamestnanie, ale pravidelne publikuje, spravidla články zo svojho odboru. (zk)

Etika a profesionalita – veľa sa nezmenilo

Zdá sa, že diskusia okolo kvalifikovanosti, fundovanosti a odbornej spôsobilosti novinárov utíchla. Členovia vlády už len sem-tam čosi povedia na adresu médií a novinárov. Načo vlastne celý ten humbug bol? Veď sa toho veľa nezmenilo.

Jeden bývalý minister mi povedal, že „s mladými novinármi sa pracuje dobre. Prídu na rozgovor, čosi sa opýtajú, niekedy k veci, niekedy od nej, nechajú ma rozprávať, a potom z toho čosi napíšu. Ja im poviem, čo uznám za vhodné, oni sú zväčša spokojní a v novinách je nakoniec článok, ktorý vychádza z toho čo som im narozprával do diktafónu“. Minister neutr-

pel žiadnu ujmu, redakcia sa ničoho nedopustila a novinár je spokojný.

Iný príklad mám od priateľa, známeho slovenského spisovateľa. Keď k nemu prišla mladá redaktorka, jej prvá otázka bola: „Poviete mi, čo ste doteraz napísali?“ Povedal jej, že veľmi ťažko s ňou bude môcť diskutovať, keď nepozná ani časť všeobecne dostupných kníh, ktoré napísal.

Nie všetci sme takí. V oboch prípadoch je neodbornosť novinára, o ktorej sa diskutuje. A z nej vznikajú chyby z nevedomosti. Preto nemožno oddeľovať od seba profesionalitu a etiku novinárskej tvorby.

Oveľa horšie však je, keď sú fakty jasné, novinár ich má k dispozícii a napriek tomu napíše niečo celkom iné. V lepšom prípade tieto fakty upraví, čosi nedopovie, zamlčí, doplní...

Záhadou mi zostane, keď sa ľudia zodpovední za chybné, neúplné či inak upravené články uverejnené v novinách domáhajú toho, aby ich chyby neposudzovala etická komisia (Tlačová rada SR), ale inštitút, ktorý by takéto chyby tvrdopostihoval (Ťažko radiť – SME 30. 4. 2007, s. 4). Autor tohto článku celkom iste nepozná dosah takéhoto inštitútu. A tak dnes stoja proti sebe dva názory – tresty alebo prosté: „Prepáčte, urobili sme chybu.“ (tsč)

Tlač supervízorom vlády?

Na takúto otázku treba jednoznačne odpovedať: áno. Tlač musí byť strážcom demokracie, dohliadať na plnenie predvolebných sľubov, sledovať kroky vlády a ich skutočný dosah, či sú nasmerované na úžitok Slovenska, jej obyvateľov, alebo len na naplnenie vrecák politikov a lobistických skupín. Aký je vzťah súčasnej tlače a sociálnodemokraticky orientovanej vlády naživo?

Je medzi nimi hlboká polarizácia, vymedzená nie základným poslaním, ale nenávisťou a, najmä zo strany tlače, iným poslaním. Úplná väčšina slovenskej tlače prostredníctvom svojich skutočných vlastníkov sa stala mocou v štáte, ktorá realizuje vlastné ciele a zábery a poslanie tlače ako kontroly nad exekutívou slúži len ako hanblivý závoj. Pars pro toto: vzrušenie okolo výrokov ministra Jahnátka o províziách bolo dokonalým zosmiešnením, ale nie nešťastníka ministra – ale ekonomických redaktorov. Bol to len zástupný problém, využitý na frontálny atak na vládu tak, aby sa ani nenadýchla.

SME a Pravda takmer denne prinášajú článok od zahraničného autora predovšetkým so spoločenskovednou, občas technickou tematikou (často i o našej vnútropolitickú situácii), ktorá sa podáva dosť autoritatívne a už z pod-

pisu má byť zřejmé, že ide o kvalitu (profesor na tej či onej západnej univerzite, doktorand atď.)

Naopak to však nefunguje. Akokoľvek čítam západnú tlač, slovenského publicistu, profesorku, politológa tam ako autora nevidno alebo tak zriedka ako lososa v karloveskom potoku. Západ o nás nevie reálne nič a informácie čerpá od vyselektovaných jednotlivcov a záujmových skupín. A tak nastáva klasický efekt! Nám sa neustále dostáva vŕejiteľných rád, čo máme a nemáme robiť (vo vláde, parlamente, spoločnosti), ale aby sme mohli informálnou cestou vylepšiť vedomosti o nás, čo i len našich susedov Rakúšanov, povedzme i o kúsok ďalej Nemcov, nebudaj Francúzov, našimi autormi a našimi očami, tak to je nepredstaviteľné, nerealizovateľné. Západ o nás nevie reálne nič (myslím o našom živote v širokom spektre obyvateľstva, nie suché čísla) a informácie čerpá nadovšetko od vyselektovaných jednotlivcov a záujmových skupín. Tie sú však cieľové a programované v zmysle iných záujmov.

Na druhej strane vláda premiéra Fica neovláda základnú abecedu spolupráce s médiami. Chce pôsobiť na verejnosť rozhodne, úspešne

(ktorá vláda by to nechcela?) a predpokladá automaticky, že i o každom vládnom ťuchnutí bude verejnosť zoširoka informovaná. Samozrejme, je to omyl! Má však právo na to, aby verejnosť bola pravdivo informovaná o všetkých jej zásadných rozhodnutiach z aspektu vládných zámerov, a nie, že sa verejnosť dozvie iba o ich mediálnych interpretáciách. To vládu dráždí právom, tu je rezerva a raison d'être printových a elektronických médií.

Priznať treba, že jestvujú veľké rezervy v príprave novinárov. Ich slovný a písomný prejav, najmä u mladších žurnalistov, je na nízkej úrovni, celková všeobecná vzdelanosť pokrívka, takže u niekoľkých predstaviteľov exekutívy na úrovni to vyvoláva búrku nevôle a neochoty sa s týmito nedôhodčatami pustiť čo i len do debaty. Chýba mediálny PR protokol, ktorý by zaväzoval informovať verejnosť o štátnych návštevách, prijatiach na vládnej úrovni, a pod.

Dnešná nezmieriteľná polarizácia, t.j. vláda urazená tzv. nezaujmom médií a médiá so svojimi reálnymi vlastnými politickými záujmami(!) prospieva iba niekomu, určite nie Slovensku a jej občanom.

Milan Čechvala

(krátené, orig. príspevku na www.ssn.sk)

Pamätník vojnovým reportérom

V severofrancúzskom mestečku Bayeux odhalili z iniciatívy Reportérov bez hraníc v Svetový deň boja za slobodu tlače pamätník vojnovým reportérom. Miesto nebolo vybrané náhodou. Pamätník sa nachádza medzi cintorínom vojakov Commonwealthu a Múzeom boja v Normandii. Bayeux bolo prvým francúzskym mestom, ktoré bolo po invázii spojencov oslobodené spod fašistickej nadvlády. Na jednotlivých bielych kameňoch, ktoré tvoria promenádu alej, sú zvečnené mená 2000 novinárov, fotografov, kameramanov a zvukárov, ktorí prišli o život pri výkone povolania od roku 1944. Žiaľbohu, aj v súčasnosti umierajú ďalší novinári: podľa slov Elke Schäfterovej, manažérky Reportérov bez hraníc, bude v budúcnosti treba pridávať ďalšie kameňe s menami obetí...

(MMM4/07)

Foto Sylvain Guichard

Médiá ako štvrtá moc v spoločnosti

Zmeny, hľadanie i tápanie spoločnosti má priamy dosah na proces v médiách. Tie sú navyše oveľa rýchlejšie ovplyvňované i technologickým pokrokom.

Jedným z dôsledkov je aj fakt, že televízie či internet vytlačujú do druhoradej úlohy denníky, ktoré pôvodne prinášali najnovšie správy. To, čo odvysielala televízia večer, denníky môžu odovzdať až na ďalší deň. Obraz televízie má i väčšiu silu ako článok. Vďaka videnému na obrazovke nastáva dojem skutočnosti oveľa plastickejšie. Lepšie raz vidieť, ako stokrát počuť. Printové médiá i novinári sa pokúšajú dobehnúť hendikep hlavne digitalizáciou, zmenou formátu i obsahu. Čoraz viac sa tak približujú k časopiseckému štýlu či bulváru.

Byť prvý a originálny

Tlak na printové médiá vytvára snahu monopolizovať ich vlastníctvo. Ide o logický krok pre do-

statočný zisk. Situáciu – nielen na Slovensku – charakterizujú predovšetkým komerčné záujmy. Výška rentability nákladu, napríklad denníka, núti majiteľov k spájaniu rôznych titulov do jedných novín, prípadne úspešných časopisov s denníkom. Snahou vlastníkov je získať inzerciu, ktorá tvorí hlavný zdroj príjmu. Inzercia je závislá od množstva čitateľov, a tak majitelia rozširujú rozsah novín a presadzujú články prístupné pre čo najširšiu vrstvu obyvateľstva. Prináša to zjednodušovanie i skracovanie textov, dôraz na šokujúce odhalenia a odsúvanie analýz, širších komentárov či uvádzanie do súvislostí. Jednoduchosť, stručnosť, a pokiaľ možno, novosť. Snaha byť prvý s novou správou vedie nás novinárov často až k vlastnej dehonestácii (niekoľko hodín vyčkáme na politikov, čakáme na exkluzívne rozhovory...). No práve v týchto pokusoch o jedinečnosť sa opakujeme.

Aké miesto zastáva novinár v spoločnosti

Preto je dôležité pre nás všetkých, ktorí sme rôznym spôsobom zainteresovaní na práci v médiách, hľadať odpoveď na postavenie SSN, novinára či podnikateľa v mediálnom prostredí.

V rámci ideálneho vnímania demokratického systému boli médiá rovnocennou mocou, ktorá kontroluje, a tým umierňuje tri ďalšie: politikú, súdnu či exekutívnu. To, čo pôvodne umožnilo médiám neotrasiteľne reprezentovať autoritu moci, pramenilo v sile slova odkrývajúceho pravdu, respektíve vedúceho čitateľa k jej od-

krývaní. Pravda oslobodzovala a korigovala moc. S rozvojom techniky a schopnosťou médií osloviť čoraz širší okruh ľudí, sa zväčšoval nielen dosah informácií, ale aj záujem finančných skupín vlastníť médiá.

Pri spojení finančných skupín s politickými reprezentantmi sa logicky premieta ich vplyv i do média. Pri formovaní demokracie na Slovensku sme viackrát a v rôznych formách podobné prepojenia na súkromné či verejnoprávne videli takpovediac naživo. Politickú moc vždy lákalo spojenie vlastnej pozície s vplyvom v médiách. Aj preto, na základe uvedomovania si vlastnej sily, hľadala, buď bez obalu, alebo sofistikovane, cesty, ako to dosiahnuť. Otázne je, či k nim patrí aj otvorenie tém etiky v médiách predsedom vlády, či snaha spoločne prepojiť verejnoprávne médiá.

Nech je to tak či onak, je pre nás novinárov i SSN dôležité postaviť si otázku, aké miesto vlastne v spoločnosti zastávame. Sme tou štvrtou mocou odkrývajúcou pravdu alebo sme nevedomou súčasťou politickej moci a hromadením banálnych informácií iba zamorujeme myšlienkový priestor novými aktualitami, ktoré strácajú význam?

Určite nenájdeme jednoznačné odpovede ani neodkryjeme všetky súvislosti s vyššie naznačenými rovinami. No, mali by sme vedieť, či sme spokojní s postavením novinárov v spoločnosti, s prácou SSN a uvedomiť si, čo je možné zmeniť, aby sme sa nestali figúrkami na šachovnici doby a mocných sveta.

Pavol Tomašovič

O syndikáte na internete

Server www.medialne.sk usporiadal na svojej stránke v dňoch 21.–28. februára anketu, či je existencia vrcholnej novinárskej organizácie oprávnená. Z 566 respondentov kladne odpovedalo 38 %, záporne 62 %. Niektoré názory uverejňujeme.

Tibor Búza, riaditeľ Centra spravodajstva a publicistiky TV Markíza: Myslím si, že takéto organizácie majú svoje opodstatnenie. Aké však je ich postavenie, akceptácia a kvalita, je druhá otázka.

Anna Sámelová, riaditeľka Centra spravodajstva Slovenského rozhlasu: Opodstatnenie Slovenského syndikátu novinárov vidím v jeho pôsobení ako stavovskej, nie odborárskej organizácie. Len malá časť novinárskej obce v súčasnosti pracuje v internom zamestnanectve pomere a ešte menšia časť z nej pociťuje potrebu existencie odborej organizácie. Naproti tomu druhá polovica 90. rokov minulého storočia priniesla v žurnalistickej praxi nové formy spolupráce vydavateľov periodickej tlače a vy-

sielateľov elektronických médií s novinármi z externého prostredia.

Momentálne na Slovensku pôsobí veľký počet novinárov na živnosť, resp. pracuje podľa autorského zákona, internet zastrešuje ďalšiu mnohočlennú skupinu blogerov, z ktorých viacerí jednoznačne patria medzi žurnalistov (hoci im za online prácu nik neplatí) a túto širokú vrstvu novinárov SSN ako odborová organizácia nedokáže zmysluplne zastupovať, pretože samotná povaha odborej organizácie má nastavené parametre svojho pôsobenia celkom inak.

Igor Guttler, šéfredaktor spravodajstva Rádia Expres: Organizácia podobného charakteru určite opodstatnenie má. Nechcem sa ale vyjadrovať k Slovenskému syndikátu novinárov, pretože nie som jeho členom a nesledujem jeho činnosť.

Ján Bednarič, šéfredaktor denníka *Nový Čas*: Považujem za dobré, ak existuje odborová organizácia. Za dôležitejšiu otázku však považujem, ako pracuje a či plní funkcie, ktoré má plniť.

Jedná otázka

novým členom SSN:

Čo očakávate od vstupu do SSN?

Očakávam výhody z oficiálneho štatútu novinára (medzinárodné akreditácie), informovanie o možnostiach vzdelávania a prípadnú pomoc v núdzi. Zároveň očakávam priestor na diskusiu ohľadom žurnalistiky a problematiky médií všeobecne.

Tomáš Halász (1984)
fotoeditor *Pravdy*

Od SSN očakávam podporu môjho žurnalistického (ne-)vzdelania, preukaz, ktorý bude mať meno a hodnotu (SSN bude silnou a vážnou novinárskou organizáciou), reagovanie na spoločenský vývoj na novinárskom poli, organizovanie novinárskeho života a diskusií, informovanosť. Rozhodla som sa vstúpiť do SSN, lebo dúfam, že aspoň niečo z toho, čo očakávam, sa splní.

Martina Bučeková (1984)
redakcia *Nahlas*

Od vstupu do syndikátu očakávam zastrešenie touto organizáciou a aj prípadnú pomoc pri problémoch. Ako mladý novinár oceňujem, že preukaz mi pomáha dostať sa na rôzne športové a kultúrne podujatia a otvára mi dvere pri rozovoroch.

Milan Janásik (1986)
študent KŽ FiF UK v Bratislave

Rozhodla som sa vstúpiť do SSN, pretože to je jediná organizácia na Slovensku, ktorá zastrešuje novinárov akéhokoľvek zamerania, vrátane študentov žurnalistiky. Členstvo poskytuje novinárom mnoho výhod a znamená v tomto svete aj určitú prestíž.

Monika Barnová (1987)
študentka KŽ FiF UK v Bratislave

Z diskusie o Programme 8. snemu

Výrazným príspevkom 8. snemu by malo byť **vypracovanie príručky organizátorov** pre požadovanú činnosť na všetkých stupňoch SSN. Pravda, s demokratickou toleranciou na špecifické podmienky jednotlivých stupňov riadenia, regiónov, pracovísk ap. Významnou devízou by však ostávala trvalá jednota nášho úsilia v spoločnej práci.

Čo nám ponúka stavovská a odborová organizácia SSN? Odborovo-odbornú štruktúru členov a zmysluplné organizovanie členskej základne. Dominujúcim akcentom je právo na kolektívne vyjednávanie, právo na spolurozhodovanie, právo na prerokovanie a právo na promptné informácie.

Sme na prahu zriedla, keď máme na mysli pomoc mladým, zvyšovanie životného štandardu všetkých členov. To si vyžaduje štrukturálne zmeny organizácie i v pôsobení na ochranu zdravia novinárov a trvalú ochranu členov vyplývajúcu zo Zákonníka práce.

Naša príručka by mala byť trvalým prínosom pre rozvoj členskej základne aj pre zakladanie a upevňovanie ZO SSN s orientáciou na stavovsko-odborovú organizáciu. **Ludovít Dlhý**

V týchto dňoch rezonuje v našej spoločnosti – aj na základe vyjadrení viacerých činiteľov nášho politického a spoločenského života – už viacročný problém: úloha, postavenie a dosah činnosti novinárov a médií a žurnalistiky vôbec na dianie politiky a jej predstaviteľov. Vznikajú názory, že novinári a médiá ako celok často informujú svojich čitateľov, poslucháčov a divákov ak nie úplne, tak čiastočne úmyselne alebo omylom nesprávne – vo faktoch i diani.

Nazdávam sa, a to aj na základe mojej vyše 30-ročnej spravodajskej činnosti, že v tejto oblasti majú takmer všetky médiá – i tie naše

najnovšie – aké-také manko. Väčšinou sú to komentované správy. Totiž na spravodajstve sa nikdy a ani teraz nedala a nedá robiť u nás novinárska kariéra. Aj to môže byť jeden z dôvodov, že je také, aké je. Prispieva k tomu zrejme aj fakt, že spravodajstvo vo väčšine médií robia alebo prezentujú redaktori či moderátori tej mladšej ba najmladšej generácie. Vo väčšine zahraničných médií je to naopak. Prácu spravodajcov zverujú najmä skúseným, prevažne starším, nie začínajúcim žurnalistom. Predstihujú ich praxou a skúsenosťami, hoci tí mladší „majú navrch“ hlavne v teórii a ovládaní novej techniky v médiách. **Jana Moravcová**

Ako člen výboru Regionálnej organizácie SSN Trenčín nie som optimisticky naladený. Dozvedám sa informácie, ktoré nekorešponujú s potrebami súčasného života nielen vidieckeho žurnalistu! Prekvapuje ma niekoľko skutočností. Informácia, že novinárom seniorom by mali zvýšiť ročný členský príspevok o 50 korún, to je naozaj veľa. Kvôli čomu takéto navrhované opatrenia? Aké výhody poskytuje SSN riadnemu členovi syndikátu, žijúcemu na vidieku? Azda len to, že má novinársky preukaz a dostáva mesačne do poštovej schránky *Fórum*. Neodpustím si: SSN mal už dávno presadiť vo vláde a parlamente strategicky dôležitý mediálny zákon a nie žiť ešte v roku 2007 so starým socialistickým tlačovým zákonom z roku 1966.

A ešte nič. Kto bude udeľovať Cenu za celoživotné novinárske dielo 100 000 korún, podľa akých kritérií a z akých finančných zdrojov?

Zaujímalo by ma aj, podľa akého kľúča sa rozdeľuje sociálny fond pre tých kolegov novinárov, ktorí sa ocitli v hmotnej núdzi. Počúvam, že podľa byrokratického! **Alexander Cibula**
(kompletné príspevky na www.ssn.sk)

Zaspatý a dlhodobo...

(dokončenie zo s. 1)

Zábavný charakter úvah sa však vytratí, ak si uvedomíme vážnosť situácie: snemom schválený program je úspechom iba „politickým“, ale až program žitý, doslova vnorený do diania dáva zmysel a, obávam sa, že tentoraz už aj trvácnosť. Pateticky – ak sme 7. snem pomenovali slovami medzník, zmena a ešte aj inak – potom 8. snem bude snemom o trvaní. Nie však doterajších praktík a praxe, ale o dokonalosti zmeny, dokonane dôslednej a hlbokjej. Bez nej môžeme o trvácnosti iba ak snívať. Bez snov síce niet človeka, ani novinára, ale pri tom už účinkovať netúžim, o nemennosti nesnívam. Premena v záujme prolongácie profesijnej budúcnosti – ľudský život predsa nie je iba taký dlhý, ako trvá vôňa dennej správy, je azda oveľa dlhšia a bohatšia – sa začne, má začať, nech sa páči pozrieť do programu – ako svižný a presne časovaný krok-sun-krok. Krok (prvý) – čo možno najbližšie k individuálnemu členovi, prostredníctvom základných, miestnych, lokálnych, redakčných a im na roveň postavených organizácií, pestrých organizačných foriem, od troch členov až k počtu, ktorý je dostatočne starostlivý, starostlivosti schopný, solidárny, kreatívny, čulý, životaschopný a ochrany iných spôsobilý. Sun znamená posun v mediálnom prostredí – zmení sa istejšie ako samozrejmosť východu slnka, nebude to iba v počte titulov a médií vôbec – a aj v legislatíve. Tlačový zákon, digitalizačné normy, euro. Povedzme. Ďalší krok – v čase môže byť medzi nimi iba taký odstup ako v polke, teda osobitne krátky – sa zmení, má (musí?) zmeniť ústredie SSN v Bratislave, ale aj pobočky v regiónoch na ochotný, priateľský a ústretový „fullservis“ pre domácich i zahraničných novinárov, kde nebude zložitá dohovoríť sa v iných ako materských jazykoch, kde nebude problém bezpečne dovidieť do najpočetnejšieho zástupu kolegyň a kolegov, dvoch tretín novinárov členov SSN, ktoré žijú a tvoria dnes v dotyku ústredia a nebude sa ich ťažkosť-lahkosť bytia zamieňať so životom novinárov v regiónoch Slovenska a... všetko ostatné je už popísané vo vízií.

Isté je, že syndikát trvá v členoch. Program smeruje jasne a evidentne k nim. Nie naopak, nie k orgánom, komisiám a úradom. Tá cesta už tu bola, ale zarúbaná. Lenže ani vtedy sme nediskutovali. Ani teraz? Potom naozaj platia slová zaspatý, popletená, a všetky ohurujúce prívlastky našich kolegov, aj prosté konštatovanie – v spánku som nikoho nevidel tancovať nie bystrú polku, ale ani dôstojný waltz. A to je čas v syndikáte na poriadny kvapík. Dámu treba zabaviť na promenáde, keď sa už tancuje, býva dychu pomenej. Takže radšej teraz, lebo inak zostaneme zaspatí a dlhodobo popletení... držiac sa nádeje podľa listu apoštola Pavla Židom, verím, že už nie. Ešte sme na promenáde. Ešte... chvíľku. **Karel Ilja Dvořák**

Anketa o členskom príspevku

Vo *Fórume* 4/07 sme vyzvali členov SSN na diskusiu o výške členského príspevku a spôsoboch jeho platenia. Do redakcie sme dostali viacero názorov z ktorých vyberáme (nekrátené príspevky nájdeté na www.ssn.sk):

Najčastejší nesúhlas zaznieval s určovaním členského fixným percentom z príjmu. **Lubomír Homolka** z Banskej Bystrice je zásadne za zachovanie platby raz ročne, píše, že „rôznych splátok máme aj tak dosť, každá navyše je problémom“.

Nataša Šándorová si myslí, že je jednoduchšie poslať členské na účet SSN pod určitým variabilným symbolom a členským číslom a najmä pre zaneprázdnených je veľká výhoda dať naš trvalý príkaz.

Široko a argumentovane vysvetľuje svoj nesúhlas s kategorizáciou novinárov **Miroslava**

Avramovová (Čierna), „s vyčleňovaním publicistov či voľných novinárov, medzi ktorými sú aj dlhoroční bývalí profesionálni novinári, ktorí si len nevedia, resp nemôžu, či odmietajú najsť miesto v redakciách existujúcich médií. Ktorí sa odmietajú zúčastňovať na manipulácii verejnou mienkou, na ohlupovaní recipientov: odmietajú byť vydieraní vydavateľmi. Myslím, že by sa skôr bolo treba zamyslieť nad premiérovými slovami adresovanými médiám, a ak kategorizovať, tak novinárov robiacich novinárskej profesii hanbu. Oni rozhodne zarábajú viac ako tí seriózní, a preto by mali platiť vyššie/vysoké príspevky.“

Je za zachovanie platby osobne a raz ročne: „Ak už idem na SSN pre novú známku (nový preukaz), je najjednoduchšie rovno zaplatiť.“

(red)

Rozpaky nad štúdiom novinárstva

Ad Téma mesiaca, Fórum 5/07

Zaujali ma odpovede na otázku: Máte návrhy, ako zlepšiť systém výchovy mladých novinárov? Odpovede zhruba smerujú

1. k odmietaniu teórie a uprednostňovaniu praxe („menej teoretizovania o praxi“, „väčšie prepojenie teórie s praxou“, „štúdiu by pomohlo zrealenie, priblíženie k skutočnému životu, praxi“, „pustiť ich čo najskôr do terénu“);

2. k požiadavke získavať trvale viac vedomostí („mať iné vedomostné zázemie, nielen novinárske“, „absolventom novinárskych smerov chýba schopnosť uvažovania v súvislostiach, chýba všeobecný rozhľad“, „mať pocit, že sa stále potrebujem učiť“).

Najprv osobné skúsenosti: v mojej mladosti neexistovalo štúdium žurnalistiky. Ja som štúdiom získal titul komerčný inžinier. Keď ma Slovenské národné povstanie nečakane „hodilo“ do oblasti novinárstva, Ján Trachta ma (v mimoriadnych vojnových podmienkach) priučil agentúrnemu spravodajstvu za 1–2 dni. Keď ma po vojne vzal do Novomeského Národnej obrody, za dva týždne ma priučil denníkárskemu novinárstvu vrátane zalamovania v tlačiarňi.

Keď poslucháči žurnalistiky odmietali prednášky z teórie žurnalistiky, zdôvodňovali to takto: my sme prišli na túto školu, aby sme sa naučili písať. Odhliadnuc od toho, že žiadna škola nikoho nenaučí „písať“ (spisovatelia vari študujú literárnu vedu, aby sa naučili „písať“?), musím dosvedčiť, že nikto z mojich spolužiakov, poslucháčov Vysokej obchodnej školy (tak

sa vtedy volala Ekonomická univerzita), netvrdil, že prišiel do tejto školy preto, aby sa naučil predávať múku alebo cukor. Učiteľia nám poskytli **sústavu** poznatkov o ekonomickej oblasti vrátane národohospodárskych náuk a teórií na vtedajšej úrovni vývoja. Nič z toho, čo nás vtedy učili, už neplatí. Ostala nám však schopnosť obsiahnuť poznatky z akejkoľvek oblasti, do ktorej nás život zavial, ako sústavu a nie ako smetisko.

Vývoj sa neustále zrýchľuje. Terajší poslucháči žurnalistiky omnoho skôr ako moja generácia zistia, že skoro nič z toho, čo sa učili v škole, už neplatí. Načo teda študovať vysokú školu? Vysoká škola nemá v prvom rade urobiť z človeka novinára alebo ekonóma, ale **vzdelanica**.

Vzdelanec nemôže byť len praktik, musí byť v dotyku s vedou vôbec a vo svojom odbore zvlášť. S teóriami sa oboznamuje preto, aby sa naučil zovšeobecňovať reálne javy, abstrahovať od ich reálneho momentálneho povrchu, porozumieť nielen vonkajšku, ale príslušným javom v ich hĺbke, podstate. Vysokoškolsky vzdelaný človek musí sa naučiť chápať systematickosť, súvzťažnosť, podstatné a nepodstatné, vonkajšie a vnútorné súvislosti, chápať javy vo vývoji, v pohybe, pracovať s presnými pojmami. Vysoká škola má dať študentom nie voľnú zbierku, ale sústavu poznatkov, podľa toho sa pozná aj jej kvalita. Toto je pre človeka vklad na celý život (jedinci to vedia získať aj v praxi). Všetko ostatné sa mení a s tým novým sa treba oboznamovať po celý život.

Juraj Charvát

Z novinárskeho sveta

Súťaž esejistov

A2 kultúrni týdeník, Magyar Lettre Internationale, Revue K&S a Tygodnik Powszechny organizujú medzinárodnú esejistickú súťaž na široko koncipovanú tému Stredoeurópske mesto. Do súťaže môžu byť zaslané pôvodné eseje napísané v slovenčine, češtine, maďarčine, poľštine alebo angličtine. Rozsah 9 000 – 14 000 znakov s medzerami (cca 6 – 8 normostrán). Uzávierka súťaže je 27. júla 2007. Prvá cena 1 000 euro. Viac na www.knihyaspolocnost.sk (dg)

Bratislavskí seniori na Záhorí

V pravidelnom slede navštevujú členovia Klubu seniorov SSN regióny Slovenska. Členka klubu Viktória Petrašovičová zorganizovala v máji výjazd na Záhorie. Seniori si pozreli o. i. veterný elektropark v Cerovej, pamiatky na J. M. Hurbana v Hlbokom, sekulskú keramikú, kúpele Smrdáky i baziliku v Šaštíne. **Ludovít Dlhý**

Cena slobody

Trevor Ncube, šéfredaktor „jediných súkromných a kritických novín v Zimbabwe“, turecký novinár Hrant Dink a Anna Politkovskaja (oba ja in memoriam) sa stali držiteľmi Ceny slobody Medzinárodnej asociácie vydavateľov (IPA). (IF)

Festival športových filmov v Miláne

Na 25. ročník festivalu televíznych a kinofilmov FICTS (27. 10. – 1. 11.) možno prihlásiť príspevky do 8. júla. Prihláška a podmienky na www.sportmoviestv.com. (red)

Cena F. Bastiata

IPN (International Policy Network) vo Veľkej Británii vyhlasuje novinársku súťaž Fréderica Bastiata (pomenovanú po liberálnom francúzskom satirikovi 19. storočia), dotovanú tromi cenami v celkovej výške 15 000 dolárov. Do súťaže možno do 30. júna prihlásiť príspevky, ktoré propagujú otvorenú spoločnosť osobitne vtipným a výrečným jazykom. Podmienky a informácie na info@bastiatprize.org alebo <http://www.bastiatprize.org> (red)

Jasno v akreditácii fotoreportérov

Nedávne valné zhromaždenie Európskej federácie novinárov (písali sme o ňom vo Fóre 4/07 na s. 2) prijalo pravidlá akreditácie fotoreportérov na akciách mimoriadneho významu. Zaručujú fotoreportérom profesionálny výkon činnosti. Viac na www.ssn.sk (mbě)

Bulharskí nacionalisti ohrozujú slobodu tlače

Svetová organizácia novinárov (EFJ) je znepokojená aktivitou ultranacionalistickej strany Ātaka, ktorá chce predložiť parlamentu návrh mediálneho zákona, výrazne obmedzujúceho slobodu tlače a ochranu zdroja informácií. (EFJ)

Cena pre Soňu Makarovú

snímke s laureátkou) Cenu mesta Košice dlhoročnej redaktorky Soni Makarovej (1935), ktorú na toto významné ocenenie (podľa štatútu ju môže v roku dostať maximálne 15 jednotlivcov a tri kolektívy) navrhol výbor RO SSN.

Soňa Makarová sa po celý život venovala tvorbe žurnalistických prejavov a hier pre deti a mládež. Patrila medzi zakladateľov košického denníka *Večer* (1969). Niekoľko rokov pôsobila v košickom štúdiu vtedajšej Československej televízie ako dramaturgčka detského vysielania a napísala aj 6 hier pre deti.

Košiciam, ich rozvoju a problémom sa venovala aj naďalej, avšak už v pozícii tlačovej tajomníčky Národného výboru mesta Košice a Krajského národného výboru. Už 11. rok pôsobí v denníku *Korzo* a neskôr *Korzár*, kde zodpovedá za štvrtkovú rubriku História.

Pani Soni, ako ju familiárne volajú jej mladší kolegovia v *Korzári*, ktorí za ňou zájdu aj po rade v súkromnom živote, blahoželáme! (kč)

Foto JUDY

Siedmy máj je tradične Dňom Košíc a pri tejto príležitosti každoročne ocenia tých, ktorí sa významnou mierou zaslúžili o rozvoj niektorej z oblastí verejného, vedeckého, kultúrneho i športového života v tomto meste. Nás môže len tešiť, že medzi ocenenými sa objavujú aj ľudia z oblastí médií (napr. Ján Dulín – napsledy *Pravda*, fotograf Róbert Berenhaut – dôchodca, Pavol Mészáros – bývalý dlhoročný kameraman STV a iní).

Tohto roku v budove Historickej radnice odovzdal primátor Košíc František Knapík (na

Za Jozefom Vojtekom 1922 – 2007

Dňa 21. mája vo veku nedožitých 85 rokov sme sa rozlúčili s jedným z najstarších profes

ionálnych agentúrnych pracovníkov Jozefom Vojtekom (starším bratom zosnulého významného agentúrneho foto-reportéra Mira Vojteka).

Jozef Vojtek ešte ako vysokoškolák, počas štúdií na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, nastúpil ako redaktor a hlásateľ do vtedajšej Zpravodajskej agentúry Slovenska (ZAS), ktorá vznikla počas SNP.

Neskôr, keď ZAS pripojili k ČTK, pôsobil v „čtetke“ vo viacerých redakciách, po čase sa stal šéfredaktorom a prvým námestníkom riaditeľa. V krízových rokoch 1968 – 69 bol členom Predsedníctva Zväzu slovenských novinárov a členom Ústredného výboru Zväzu československých novinárov. Po okupácii Československa vojskami Varšavskej zmluvy si musel „dobrovoľne“ napísať žiadosť o uvoľnenie zo služieb ČSTK a stal sa radovým redaktorom Čsl. rozhlasu v Bratislave. Ako skúsenému žurnalistovi mu tam o.i. zverili výchovu mladých adeptov rozhlasového kumštu. Zrejme sa jej zhostil dobre, o čom svedčí aj pochvalné uznanie vedenia rozhlasu za túto činnosť. V rozhlase pôsobil až do odchodu na dôchodok. Jeho príbuzní aj priatelia môžu potvrdiť, že žurnalistiku, najmä tú rozhlasovú, so záujmom a s kritickým „uchom“ ustavične sledoval a vždy sa tešil na nové číslo mesačníka *Fórum* vydávaného Slovenským syndikátom novinárov, ktorého bol dlhoročným členom.

Tí, čo ho poznali, nech si ho úprimne a s úctou pripomenú. Česť jeho pamiatke!

Maja Šmidová

Médiá a internet

Rakúske kultúrne fórum v Bratislave usporiadalo v apríli seminár na tému: Kvalitná žurnalistika a spoločenská zmena. Možnosti a nebezpečenstvá. Na seminári predniesol referát a odpovedal na otázky prof. Hannes Haas, vedúci Inštitútu pre publicistiku a komunikačnú vedu Univerzity Viedeň. V referáte objasnil, ako dynamizácia a ekonomizácia menia rámcové podmienky pre novinársku prácu a podstatne aj podmienky pre kvalitnú žurnalistiku. Okrem spoločenských zmien ovplyvňuje možnosti novinárskej praxe viac ako kedykoľvek predtým internet.

Jozef Slamka

V trinástej komnate slovenčiny Na predajni, na vláde?

Nielen v bežnej hovorenej reči, ale aj v publicistike si používatelia slovenčiny niekedy zamieňajú alebo nesprávne používajú predložky s miestnym významom na a v (vo). Máme na mysli slovné spojenia ako **na predajni, na pobočkách, na hoteli, na vláde** napr. v takýchto formuláciách: **preberte si tovar na predajni, pre klientov budú na pobočkách dostupné všetky potrebné tlačivá, po raňajkách na hoteli si pozrieme mesto, na vláde sme presadili, na vláde ste predkladali, materiál bol na vláde, vyvlastnenie na vláde neprešlo, podklady na vybudovanie futbalového štadióna sú už na vláde.**

Predložka v (vo) vyjadruje miesto, vnútri ktorého sa niečo deje, prostredie alebo všeobecne priestorový význam, napr. **nachádzať sa v izbe, plávanie v mori, ležať v žalúdku, žiť v ústraní.** Predložka na označuje predovšetkým miesto, umiestnenie na povrchu alebo prostredie, napr. **ležať na lúke, kráčať s batohom na chrbte, žiť na vidieku.** Je zrejme, že

vo výpovediach citovaných na začiatku nejde o miesto na povrchu objektu, ale vnútri objektu. Namiesto predložky na sa tu preto mala použiť predložka v: **preberte si tovar v predajni, pre klientov budú v pobočkách dostupné všetky potrebné tlačivá, po raňajkách v hoteli si pozrieme mesto.**

Treba povedať, že spojenie na vláde je nielen nesprávne pre nevhodne použitú predložku, ale aj silne príznakové pre skratkovité vyjadrenie a pre svoj slangový charakter sa nehodí na používanie v oficiálnej komunikácii, a teda ani v publicistike. Uvedené formulácie možno preštylizovať takto: **vo vláde sme presadili, na rokovaní (na zasadnutí) vlády ste predkladali, materiál bol vo vláde, materiál bol na rokovaní (na zasadnutí) vlády, vyvlastnenie vo vláde neprešlo, vyvlastnenie na rokovaní (na zasadnutí) vlády neprešlo, podklady na vybudovanie futbalového štadióna sú už vo vláde.**

Silvia Duchková

Jazykovedný ústav L. Štúra SAV

Ad Aj privedla vďaka škodí Fórum 4/07

Keď som si v rubrike V trinástej komnate slovenčiny prečítal článok Anity Tešovičovej, konečne som nabral odvalu. Už niekoľkokrát predtým som si totiž sadal k počítaču s odhodlaním napísať pár poznámok o úrovni používania spisovného jazyka v médiách, no vždy som tento úmysel úspešne zahnal s vedomím, že by ma moji mladší a najmä celkom mladí novinárski kolegovia mohli nazvať „starým chrenom“, ktorý sa rýpe vo fosíliách slovenského jazyka.

Okrem chybného používania slovíčka vďaka si totiž naši novinárski kolegovia doslova masovo osvojili aj niektoré ďalšie nenáležité slovné spojenia. V poslednom čase sa napríklad veľmi často objavuje konštatovanie, že po tej či inej udalosti polícia **hermeticky uzatvorila** ulicu, námestie, cestu. Podľa Slovníka cudzích slov slovko hermeticky znamená nepriepustne, vzduchotesne. Uzatvoriť vzduchotesne voľnú plochu je prakticky nemožné, nehovoriac už o tom, že ak by sa takýto eskamotérsky kúsok preda len podaril, mohli by sa jeho vykonávatelia pokojne ocitnúť pred súdom obvinení z pokusu o masovú vraždu.

Ludová tvorivosť sa prejavuje aj v používaní slovného spojenia **ťažký oriešok**, pričom už aj naše prastaré mamy z kuchynskej praxe vedeli, že oriešok môže byť maximálne tvrdý – a v tomto tvare aj zakotvil medzi ustálenými slovnými spojeniami.

V písaných textoch, s ktorými sa v poslednom čase veľmi často stretávam, sa nezriedka objavuje aj výraz **jedáľniček**, ktorý sme zrejme bezmyšlienkovito prevzali z češtiny namiesto slovenského slovného spojenia jedálny lístok.

Najväčšia je ľudová tvorivosť v oblasti spisovnej slovenčiny zrejme v elektronických médiách. Nechcem sa vôbec zaoberať otrepaným problémom prechyľovaním ženských priezvisk (písalo sa o tom aj vo *Fórum* 2/07). Kašľať na prechyľovanie zrejme najmä niektoré rádiá pokladajú za „in“. Napríklad nedávno, keď v ktoromsi súkromnom rádiu spomínali na známy krasokorčuliarsky pár označujúc ho slovami Kilius-Bäumler, začal som mať po mnohých rokoch pochybnosti o sexuálnej orientácii oboch svetoznámych krasokorčuliarov.

V predpovedi počasia, ktorá sa v niektorých súkromných televíziách v poslednom čase zmenila na cirkusovú šou bez náznaku vtípu a možnosti dozvedieť sa, aké vlastne bude počasie nasledujúci deň, som si v polovici februára tohto roku všimol novotvar **snehánky**, ktorý má podľa všetkého znamenať snehové prehánky. Už som sa nad tým ani veľmi nepozastavil. V čase, keď o kvalitách moderátora nerozhoduje vysoká všestranná profesionalita, ale divácke píplmetre, by bolo anachronizmom za podobné maličkosti sťahovať z nebies súčasné žiariace celebrity.

Lubo Trefný

Journalist
Award 2007

ROZMANITOSŤ!

>> Novinárska cena EÚ „Za rozmanitosť. Proti diskriminácii.“

**PRÍSTUPNÁ PRE VŠETKÝCH
ŽURNALISTOV PRINTOVÝCH
A INTERNETOVÝCH MÉDIÍ**

**NOVINKA: OSOBNÁ
CENA – EURÓPSKY ROK
ROVNOSTI PRÍLEŽITOSTI
PRE VŠETKÝCH**

UZÁVIERKA: 30.09.2007

Viac informácií o súťaži a prihlášku môžete nájsť na: www.stop-discrimination.info

Do súťaže sa môžu zapojiť žurnalisti pôsobiaci v printových a internetových médiách zo všetkých 27 členských štátov EÚ. Stačí poslať spolu s prihláškou články na tému rozmanitosti alebo diskriminácie na základe rasového alebo etnického pôvodu, viery alebo náboženského presvedčenia, veku, postihnutia, sexuálnej orientácie a pohlavia. V rámci osobitnej ceny sú vítané články o viacnásobnej diskriminácii. Prihlásené články môžu byť napísané v ktoromkoľvek z 23 oficiálnych jazykov EÚ a musia byť publikované v médiách, ktoré sídlia v jednom z 27 členských štátov EÚ. Termín prihlásenia je od 1. januára do 30. septembra 2007.

Iniciatíva Európskej únie

2007 — European Year of Equal Opportunities for All

Za rozmanitosť

Proti diskriminácii

Prispeli na Sociálny fond SSN

Dagmar Vavrová	50 Sk
Ivan Hansman	100 Sk
Ladislav Brat	400 Sk
Jozef Vítek	400 Sk
Vavrinec Bajtek	100 Sk
Eva Laucká	100 Sk
Jaroslav Ševčík	100 Sk
Miroslav Vančo	200 Sk
Fedor Mikovič	500 Sk
Viera Kúkolová	100 Sk
Ivan Lacika	150 Sk
Oľga Kleinová	200 Sk
Jozef Vydra	100 Sk
Natália Oravcová	100 Sk
Jozef Vydra	100 Sk
Mária Šišuláková	350 Sk
Marta Danielová	400 Sk
Júlia Bukovinská	100 Sk
Tatiana Ćodorová	100 Sk
Vladimír Linder	400 Sk
Tibor Demmer	400 Sk

Blahoželáme jubilantom

- 3. 7. 1957 *Drahomíra Reyboubet Hanáková*, voľná novinárka, Bratislava
- 5. 7. 1947 *Boris Šnajdár*, Košice
- 5. 7. 1957 *Dagmar Murgašová*, Dorka, Bratislava
- 9. 7. 1942 *Miroslav Iljuk*, Prešov
- 10. 7. 1942 *Ladislav Kobza*, Trenčín
- 17. 7. 1952 *Róbert Švirec*, publicista, Bratislava
- 20. 7. 1932 *Ivan Dubovský*, Bratislava
- 22. 7. 1952 *Ľubomíra Holčíková*, Bratislava
- 23. 7. 1937 *Juraj Alner*, Bratislava
- 25. 7. 1922 *Miloš Krno*, Bratislava
- 28. 7. 1932 *Jozef Hrušovský*, Bratislava
- 28. 7. 1947 *Veronika Tökölyová*, Bratislava

Opustili naše rady

- 21. 5. 2007 *Jozef Vojtek*, vo veku 84 rokov
- 24. 5. 2007 *Vlasta Turňová*, vo veku 80 rokov

Bezplatné jazykové vzdelávanie pre členov SSN naďalej pokračuje

Kurz jazykového vzdelávania s PhDr. Sibylou Mislovičovou z Jazykovedného ústavu SAV sa pred prázdninami stretne ešte raz:

29. júna 2007 o 9.00

v malej zasadačke na 1. poschodí
Domu novinárov

Zúčastniť sa môžu aj tí členovia SSN,
ktorí kurz doteraz nenavštevovali.

Informácie:

Tel.: 02/54435071, Fax: 02/54432438
e-mail: sekretariat@ssn.sk

**V BUDÚCOM
ČÍSLE...**

Téma mesiaca
o novinárskej fotografii

Ďalšie materiály
a dôležité termíny
pred 8. snemom

Najbližšie číslo vyjde 20. júla 2007 (ako dvojčíslo).

FORUM

Mesačník. Vydáva Slovenský syndikát novinárov, Župné nám. 7, 815 68 Bratislava.
Telefón **02 544 35 071**, fax **02 544 32 438**, e-mail forum@ssn.sk, internet www.ssn.sk
Redakčná rada: Zuzana Krútková, predsedníčka, členovia: Klára Grosmanová, Monika Nemčková, Ján Sand, Juraj Verš. Editor Milan Černák. Uverejnené príspevky nehonorujeme.
Registračné číslo MK SR I 826/98. Predtlačová príprava Helondia, s.r.o. Tlač Print Hall, s.r.o.
Uzávierka tohto čísla bola 7. 6. 2007.